

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 355/2011-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. augusta 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., nar. ..., t. č. vo väzbe, V. H., nar. ..., t. č. vo väzbe, a T. Ď., nar. ..., t. č. vo väzbe, zastúpených advokátom Mgr. R. T., PhD., B., ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajskej prokuratúry v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kv 8/2011 a jej uznesením z 23. mája 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M., V. H. a T. Ď. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júla 2011 doručená sťažnosť M. M., nar. ..., t. č. vo väzbe, V. H., nar. ..., t. č. vo väzbe, a T. Ď., nar. ..., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovatelia“) zastúpených advokátom Mgr. R. T., PhD., B., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným

postupom svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prezumpciu nevinu podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a práva na prezumpciu nevinu podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajskej prokuratúry v Trenčíne (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kv 8/2011 a jej uznesením z 23. mája 2011 (ďalej aj „namietané uznesenie“). Sťažnosť bola daná na poštovú prepravu 22. júla 2011.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odboru Západ, oddelenia vyšetrovania, Trnava, sp. zn. ČVS: PPZ-64/BOK-ZA-2011 z 30. marca 2011 (ďalej aj „uznesenie vyšetrovateľa“) bolo sťažovateľom vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 3 písm. b) Trestného zákona spáchaného v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v uznesení vyšetrovateľa.

Proti uzneseniu vyšetrovateľa podali sťažovatelia sťažnosti ihneď pri ich výsluchoch ako obvinených a tieto následne odôvodnili prostredníctvom podania ich obhajcu z 20. apríla 2011. Uznesením krajskej prokuratúry č. k. 1 Kv 8/11-50 z 23. mája 2011 boli sťažnosti sťažovateľov zamietnuté.

Sťažovatelia namietajú, že krajská prokuratúra v namietanom uznesení nijakým spôsobom nereagovala na v sťažnostiach detailne rozvedené rozpory vo výpovediach poškodeného D. V., ako aj na ďalšie námietky sťažovateľov a nezohľadnila ani skutočnosť, že poškodeného v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) treba považovať za tzv. „kajúcnika“, teda osobu, ktorá svedčí aj „z dôvodov obmedzenia trestného stíhania voči vlastnej osobe, zo zisťných dôvodov, z pomsty...“.

Predmetom námietok sťažovateľov je aj postup krajskej prokuratúry, ktorý predchádzal vydaniu namietaného uznesenia, v rámci ktorého „*prokurátor krajskej*

prokuratúry odmietol pred vydaním uznesenia z 23. 05. 2011 rozhodnúť o námietke zaujatosti zo 07. 05. 2011“.

Sťažovatelia nesúhlasia s názorom krajskej prokuratúry, že skutok, pre ktorý im bolo vznesené obvinenie, je potrebné posudzovať ako skutok samostatný (opakovaný trestný čin), a nie ako čiastkový útok pokračovacieho trestného činu. Podľa názoru sťažovateľov krajská prokuratúra v tejto súvislosti *„nevykladala a neaplikovala platný Trestný zákon ústavne konformným spôsobom...“.*

Napokon sťažovatelia namietajú, že prostredníctvom namietaného uznesenia došlo aj k neprípustnému zásahu do ich práva na prezumpciu neviny, keďže *„obsahuje konštatovanie, že skutok z obdobia máj až september 2008 sa stal... z čoho je zrejmé, že sťažovateľov považuje krajská prokuratúra za páchatel'ov skutku, pri ktorom neprípustným spôsobom prejudikovala, že sa stal“.*

Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie o nej nálezom takto rozhodol:

„1. Postupom Krajskej prokuratúry Trenčín v konaní sp. zn. 1 Kv 8/11 a jej uznesením č. k. 1 Kv 8/11-50 zo dňa 23. 05. 2011 bolo porušené právo sťažovateľov domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesením Krajskej prokuratúry Trenčín č. k. 1 Kv 8/11-50 zo dňa 23. 05. 2011 bolo porušené právo sťažovateľov na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Uznesenie Krajskej prokuratúry Trenčín č. k. 1 Kv 8/11-50 zo dňa 23. 05. 2011 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

4. Krajskej prokuratúre Trenčín sa zakazuje pokračovať v porušovaní základných práv sťažovateľov.

5. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva každému zo sťažovateľov ako primerané finančné zadostučinenie sumu 1.000,- €, ktorú im je povinná zaplatiť Krajská prokuratúra Trenčín do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Krajská prokuratúra Trenčín je povinná uhradiť trovy konania k rukám advokáta Mgr. R. T., PhD., Advokátska kancelária, B. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru postupom krajskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kv 8/2011 a jej uznesením z 23. mája 2011, ktorým boli zamietnuté

ich sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa sp. zn. ČVS: PPZ-64/BOK-ZA-2011 z 30. marca 2011 (týmto uznesením bolo sťažovateľom vznesené obvinenie, pozn.).

Ústavný súd sa v rámci predbežného prerokovania osobitne sústredil na posúdenie, či v danom prípade možno považovať sťažnosť sťažovateľov za prípustnú. V tejto súvislosti zdôraznil, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity.

Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený

vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre podnetom sa rozumie písomná alebo ústna žiadosť, návrh alebo iné podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby (ďalej len „podávateľ podnetu“), ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti, najmä aby podal návrh na začatie konania pred súdom alebo opravný prostriedok, aby vstúpil do už začatého konania alebo vykonal iné opatrenia na odstránenie porušenia zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o prokuratúre podnet možno podať na ktorejkoľvek prokuratúre...

Podľa § 33 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor je povinný vybaviť podnet do dvoch mesiacov od jeho podania. V odôvodnených prípadoch rozhodne o predĺžení tejto lehoty bezprostredne nadriadený prokurátor.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné pre posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 2 zákona o prokuratúre prokurátor posudzuje podnet podľa obsahu, pričom prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre je nadriadený prokurátor oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2 zákona o prokuratúre). Podľa § 34 ods. 2 uvedeného zákona ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

Z citovaných ustanovení zákona o prokuratúre vyplýva, že podnetom a opakovaným podnetom sa možno domáhať aj preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutí prokurátorov, v danom prípade prokurátora krajskej prokuratúry.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu podnet v zmysle § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre, ako aj opakovaný podnet podľa § 34 zákona o prokuratúre poskytujú sťažovateľom účinnú ochranu ich práv a právom chránených záujmov (m. m. IV. ÚS 158/03, IV. ÚS 80/03, IV. ÚS 330/04, IV. ÚS 53/05, I. ÚS 186/05, II. ÚS 94/06, I. ÚS 112/06). Podanie podnetu, ako aj opakovaného podnetu zakladá povinnosť príslušného prokurátora, resp. nadriadeného prokurátora sa nimi zaoberať, vybaviť ich a o spôsobe vybavenia informovať podnecovateľa.

Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre viackrát vyslovil právny názor, podľa ktorého vynechanie nielen podnetu, ale aj opakovaného podnetu ako právneho prostriedku nápravy v rámci sústavy orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu (m. m. I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05).

Ústavný súd nevidí dôvod na to, aby sa vo veci sťažovateľov odchýlil od uvedeného právneho názoru. Zákon o prokuratúre poskytoval a stále poskytuje sťažovateľom na ochranu nimi označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru aj ďalšie prostriedky nápravy – podnet na preskúmanie postupu prokurátora krajskej prokuratúry a opakovaný podnet (podľa § 31 až § 36 zákona o prokuratúre), ktorými sa mohli, resp. môžu domáhať preskúmania zákonnosti namietaného postupu a namietaného uznesenia krajskej prokuratúry v predmetnej veci.

Uvedené právne prostriedky nápravy umožňovali, resp. umožňujú sťažovateľom dosiahnuť účinnú nápravu, a to najmä vzhľadom na oprávnenie nadriadeného prokurátora vyplývajúce z § 6 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre, t. j. oprávnenie vydať podriadenému prokurátorovi (v danom prípade prokurátorovi krajskej prokuratúry) záväzný pokyn, ako má v predmetnej veci postupovať, resp. nariadiť mu prijatie efektívnych opatrení, ak by na základe podnetu, resp. opakovaného podnetu sťažovateľov dospel k záveru, že označené uznesenie krajskej prokuratúry, príp. postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, boli v rozpore so zákonom.

Použitie týchto právnych prostriedkov nápravy je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom (napr. I. ÚS 256/05).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2011